

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om fritt bildningsarbete ändras i fråga om grunderna för beräkningen av statsandelarna till medborgarinstitut, sommaruniversitet och folkhögskolor.

Enligt förslaget skall den gruppering av bostättningsstrukturer som används i beräkningen av priset per enhet till grund för statsandelen för medborgarinstitutets driftskostnader frångås och ett enda pris per enhet införs. Avsikten är att priset per enhet graderas i tätt befolkade kommuner.

Bestämmelsen att priset per enhet till grund för statsandelen för sommaruniversitetets driftskostnader är bundet till priset per enhet för medborgarinstitutet i den kommun där sommaruniversitetet finns, föreslås bli slopad. Priset per enhet för sommaruniversitetet skall beräknas utifrån deras egna driftskostnader.

Statsandelsbeloppet till en sådan huvudman för en folkhögskola där den huvudsakliga utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalten är att ordna utbildning för gravt handikappade, föreslås bli höjt. Dessutom föreslås att minskningen av antalet studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan ersätts med ett avdrag på priset per enhet.

I lagen om fritt bildningsarbete görs i detta sammanhang även de ändringar i beräkningen av priset per enhet och justeringen av kostnaderna som förutsätts av totalrevideringen av finansierings- och statsandelssystemet för kommunerna. Priserna per enhet till grund för statsandelen till alla läroanstalter för fritt bildningsarbete skall enligt förslaget beräknas vart fjärde år enligt driftskostnaderna för respektive läroanstaltsform. Därmed kommer priserna att beräknas ett år tidigare än för närvarande. Bestämmningsgrunderna för statsandelen skall årligen justeras med ett prisindex som beskriver kostnadsutvecklingen i den kommunala basservicen. Dessutom föreslås att statsunderstöden till huvudmännen för läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet skall dras av från de kostnader som läggs till grund för beräkningen av priset per enhet för dessa läroanstalter.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2006. Bestämmelsen enligt vilken statsunderstöden till huvudmännen för en läroanstalt skall dras av från de kostnader som priserna per enhet till grund för statsandelen baserar sig på, tillämpas dock först när priserna per enhet för 2008 bestäms. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge	3
1.1. Verksamheten vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete och finansieringen av dem	3
1.2. Bestämningsgrunder för medborgarinstitutets statsandel.....	4
Lagstiftning och praxis.....	4
Bedömning av nuläget.....	6
1.3. Bestämningsgrunder för sommaruniversitetets statsandel.....	6
Lagstiftning och praxis.....	6
Bedömning av nuläget.....	7
1.4. Bestämningsgrunder för folkhögskolornas statsandel	7
Lagstiftning och praxis.....	7
Bedömning av nuläget.....	9
Internatformen	9
Utbildningen för handikappade vid specialfolkhögskolor	9
1.5. Tillämpningen av statsunderstödslagen på utvecklingsunderstöd enligt lagen om fritt bildningsarbete.....	10
2. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	10
2.1. Målsättning.....	10
2.2. De viktigaste förslagen	11
3. Propositionens konsekvenser	11
4. Beredningen av propositionen	13
5. Samband med andra propositioner.....	14
DETALJMOTIVERING.....	16
1. Lagförslag.....	16
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	19
3. Ikraftträdande.....	20
LAGFÖRSLAG	21
Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	21
BILAGA.....	26
PARALLELLTEXT	26
Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	26

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Verksamheten vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete och finansieringen av dem

Bestämmelser om verksamheten vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete finns i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). Läroanstalter för fritt bildningsarbete är medborgarinstitut, folkhögskolor, studiecentraler, idrottsutbildningscenter och sommaruniversitet. Lagen tillämpas också på Snellmankorkeakoulu, som anordnar steinerpedagogisk lärarutbildning samt annan utbildning.

Den utbildning som läroanstalterna för fritt bildningsarbete anordnar har karaktären av utbildning som inte leder till en examen. Läroanstalterna kan dock också ordna utbildning som leder till en examen. I så fall tillämpas verksamhets- och finansieringsbestämmelserna för denna utbildning, inte lagen om fritt bildningsarbete.

Staten finansierar utbildning som är fritt bildningsarbete i läroanstalterna för fritt bildningsarbete med statsandel samt statsunderstöd beroende på prövning. Statsandelsfinansiering beviljas för driftskostnader för utbildning inom det fria bildningsarbetet. Finansieringssystemet för fritt bildningsarbete omfattar ingen lagstadgad medfinansiering från kommunen. De kostnader som faller utanför statsandelen täcks i huvudsak med studerandeavgifter och annan finansiering från huvudmannen. Skäliga avgifter för undervisningen kan enligt lagens 24 § tas ut av de studerande. Beslut om avgifter fattas av läroanstaltens huvudman.

Den grundläggande strukturen i statsandelsystemet är av samma typ i alla läroanstalter för fritt bildningsarbete. Grunden för statsandelen för driftskostnaderna utgörs av produkten av prestationer och det för en prestation bestämda priset per enhet enligt de genomsnittliga driftskostnaderna för respektive läroanstaltsform. Prestationen och statsandelsprocenten varierar mellan de olika läroanstaltsformerna.

Priserna per enhet beräknas vartannat år på basis av de faktiska kostnaderna så att de driftskostnader som verksamheten givit upphov till kalenderåret före bestämmandet av priset per enhet divideras med det faktiska antalet prestationer under samma kalenderår justerat med det innevarande och det därpå följande årets index. Under andra år än de då kostnaderna justeras bestäms priset per enhet så, att det är lika med det pris per enhet som bestämts för det år beräkningen sker justerat med den uppskattade förändringen i dels kostnadsnivån för det genast följande året, dels verksamhetens art och omfattning. Förändringarna i verksamhetens art och omfattning beaktas till den del de orsakas av lag, förordning, föreskrift av en statlig myndighet eller statsbudgeten.

Priserna per enhet höjs enligt 13 a § i lagen om fritt bildningsarbete i fråga om huvudmännen för privata läroanstalter så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som huvudmännen för de privata läroanstalterna betalat utgör av de kostnader utan mervärdesskatt som respektive utbildningsform orsakat de privata huvudmännen för läroanstalterna.

Priserna per enhet kan graderas på basis av en särskild utbildningsuppgift som ålagts läroanstalten i tillståndet att driva läroanstalten, utgående från under vilken form utbildningen anordnas samt andra väsentliga faktorer som inverkar på kostnaderna för utbildningen.

Staten reglerar årligen i budgeten statsandelsutgifterna för respektive läroanstaltsform med den prestationskvot som fördelas mellan läroanstalterna. Undervisningsministeriet fastställer årligen för varje huvudman för en läroanstalt i förväg för det följande finansåret det antal prestationer som skall läggas till grund för statsandelen.

Enligt 14 § i lagen om fritt bildningsarbete kan huvudmannen för en läroanstalt, inom ramen för de årliga anslagen för ändamålet i statsbudgeten, beviljas statsunderstöd för försök som syftar till att utveckla verksamheten, för behövliga specialuppgifter i anslutning till verksamheten, för att starta verksamhet

eller för att stödja ett mångsidigt utbildningsutbud. Därtill kan läroanstalterna beviljas extra understöd för driftskostnader.

Genom statsunderstöd beroende på prövning stöds utvecklingsarbete som ansluter sig till riktlinjerna för det fria bildningsarbetet. Undervisningsministeriet har i samråd med det fria bildningsarbetets riksorganisationer definierat riktlinjer för läroanstalterna för fritt bildningsarbete för åren 2005—2008. Riktlinjerna syftar till att stärka dessa läroanstalters roll som vuxenutbildningsanordnare som verkar för jämlikhet, social kohesion och ett aktivt medborgarskap. Inom sin självständiga beslutanderätt får läroanstalternas huvudmän inrikta sitt utbildningsutbud och bestämma om annat som främjar målen på frivillig basis.

Bestämmelser om statsunderstöd för anläggningsprojekt ingår i 15 § i lagen om fritt bildningsarbete och i 5 kap. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Som anläggningsprojekt betraktas byggande, förvärv, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lösegendom i samband med sådana åtgärder. Ett villkor för att statsunderstöd skall beviljas är dessutom att totalkostnaderna för åtgärderna motsvarar de belopp som nämns i 5 a § i förordningen om fritt bildningsarbete (805/1998). I statsbudgeten för 2005 har 2 150 000 euro reserverats för statsunderstöd till anläggningsprojekt inom vuxenutbildningen inklusive fritt bildningsarbete.

1.2. Bestämningsgrunder för medborgarinstitutens statsandel

Lagstiftning och praxis

Antalet medborgarinstitut är sammanlagt 248. Merparten drivs av kommuner, men det finns också över 20 privata medborgarinstitut. Fem medborgarinstitut drivs av en samkommun. Under de senaste åren har institutnätet genomgått en strukturell förändring då

en del institut har gått samman i regionala institut eller institut för en ekonomisk region.

Prestationen till grund för statsandelen till medborgarinstitut är en undervisningstimme. Statsandelen bestäms utifrån ett kalkylerat antal undervisningstimmar och priset per undervisningstimme enligt bosättningsstruktur. Statsrådet fastställer med stöd av 16 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet årligen de genomsnittliga priserna per enhet. Undervisningsministeriet bestämmer priserna per enhet i de olika bosättningsstrukturgrupperna och fastställer antalet undervisningstimmar i medborgarinstituten. Statsandelsprocenten för medborgarinstitutens huvudmän är 57.

Priset per enhet för medborgarinstituten beräknas enligt 11 § 5 mom. i lagen om fritt bildningsarbete vartannat år för medborgarinstitut som är belägna i kommuner med olika bosättningsstruktur så att de driftskostnader som verksamheten vid kommunala och privata medborgarinstitut i kommuner med likartad bosättningsstruktur har givit upphov till kalenderåret före bestämmandet av priset per enhet divideras med antalet undervisningstimmar som hållits i samma institut under det året.

För beräkningen av priset per enhet skall kommunerna enligt 5 § i förordningen om fritt bildningsarbete indelas i fem grupper på basis av befolkningstätheten. Till grupp 1 hör de kommuner vars befolkningstäthet per kvadratkilometer landareal är högst två samt de kommuner som statsrådet har utsett till skärgårdskommuner. Till grupp 2 hör de kommuner som har en befolkningstäthet som är över två men högst fem och till grupp 3 de kommuner där befolkningstätheten är över fem men högst femton. Till grupp 4 hör de kommuner där befolkningstätheten är över femton men högst hundra och till grupp 5 de kommuner där befolkningstätheten överstiger hundra.

Medborgarinstitutens genomsnittliga pris per enhet och pris per enhet enligt bosättningsstrukturgrupp utan mervärdesskatt åren 2003—2005 visas i tabellen nedan.

Tabell 1. Medborgarinstitutens priser per enhet enligt bosättningsstrukturgrupp utan mervärdesskatt åren 2003—2005.

	2003	2004	2005
	euro	euro	euro
Genomsnittligt pris per enhet	60,98	62,08	63,18
Befolkningsstäthet			
1. (högst 2 och skärgårdsk.)	55,81	56,81	58,87
2. (över 2 men högst 5)	54,94	55,93	56,92
3. (över 5 men högst 15)	53,98	54,95	56,49
4. (över 15 men högst 100)	56,76	57,78	58,95
5. (över 100)	68,83	70,07	71,64

De faktiska driftskostnaderna i medborgarinstituten var 2003 sammanlagt 143 808 415 euro. Inkomsterna av studerandeavgifter 2003 var 25 962 169 euro. Följande tabell vi-

isar medborgarinstitutens faktiska kostnader utan mervärdesskatt 2003 efter bosättningsstrukturgrupp.

Tabell 2. Medborgarinstitutens faktiska kostnader utan mervärdesskatt 2003

	Kostnader euro	Kostnader euro/underv.t.
Bosättningsstrukturgrupp		
1	5 162 000	60,84
2	7 423 000	56,06
3	25 170 372	57,17
4	39 617 029	58,44
5	66 436 014	71,46
Totalt	143 808 415	
Genomsnittlig kostnad		63,49

Enligt statsbudgeten för 2005 är medborgarinstitutens kvot av undervisningstimmar 2 062 000 och statsandelen 76 793 000 euro. För statsunderstöd har reserverats sammanlagt 1 782 000 euro år 2005, varav 135 000

euro för extra understöd.

Utvecklingen i antalet undervisningstimmar vid medborgarinstituten framgår av tabellen nedan.

Tabell 3. Utvecklingen i medborgarinstitutens prestationer 2000—2005.

Prestationer (undervisnings- timmar)	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Statsbudgeten	2 000 000	2 012 000	2 012 000	2 037 000	2 062 000	2 062 000
Utfall	2 067 121	2 157 661	2 136 954	2 221 237		

Bedömning av nuläget

Bosättningsstrukturgrupperingen som grund för beräkningen av medborgarinstitutens statsandel har tillämpats sedan 1993. Syftet med bestämningen av priserna per enhet efter bosättningsstrukturgrupp var att återspegla kommunvisa kostnadsskillnader beroende på lokala förhållanden. Kommunernas bosättningsstruktur ansågs ha en väsentlig inverkan på nivån på kostnaderna för medborgarinstitutens verksamhet.

Medborgarinstitutens kostnader och indelningen av deras pris per enhet efter bosättningsstrukturgrupp har dock i praktiken inte motsvarat de antaganden som systemet byggdes på. Utgifterna för undervisningen vid medborgarinstitutet har på 1900-talet relativt sett ökat mest i de tätast befolkade kommunerna. Priset per enhet för institut i bosättningsstrukturgrupp 5 har ökat markant mer än för andra. Priset per enhet i denna grupp överstiger det genomsnittliga priset, medan priset i grupperna 1—4 är lägre än det genomsnittliga priset per enhet. Å andra sidan är prisskillnaderna mellan bosättningsstrukturgrupperna små i grupperna 1—4. Dessutom varierar de faktiska kostnaderna inom de enskilda bosättningsstrukturgrupperna i hög grad. På basis av olika uträkningar över kostnaderna per enhet i medborgarinstitutet kan man se att kostnadsskillnaderna mellan och inom bosättningsstrukturgrupperna inte kan förklaras med kommunernas befolkningstäthet.

Merparten av medborgarinstitutet drivs av kommuner. Därmed påverkar det varierande kommunalekonomiska läget medborgarinstitutets verksamhetsbetingelser. Det sätt att fördela timmar som har använts när statsandelen bestämts har gynnat de huvudmän som satsat på institutets verksamhet.

På huvudmannanivå har graderingen efter bosättningsstrukturgrupp ansetts orättvis bl.a. därför att priset per enhet för ett medborgarinstitut i en grannkommun kan vara ett annat, trots att skillnaderna i kostnaderna för institutets verksamhet inte är nämnvärda. Det har också setts som en olägenhet i systemet att en förhållandevis liten ändring i kommunens befolkningstäthet kan leda till att kommunens bosättningsstrukturgrupp ändras. En ändring i befolkningstätheten leder sålunda till att priset per enhet för medborgarinstitutet ändras trots att det inte har skett några förändringar i institutets verksamhets- eller kostnadsfaktorer.

Riksdagen har i flera repriser fäst uppmärksamhet vid ovan nämnda problem och förutsatt att finansieringen på basis av bosättningsstrukturgrupper revideras. I sitt uttalande om regeringens proposition till statsbudget för 2003 underströk riksdagens finansutskott (FiUB 40/2002 rd — RP 249/2002) att de nuvarande problemen, som har sin upprinnelse i klassificeringen enligt bosättningsstruktur, måste åtgärdas med det snaraste och medborgarinstitutet behandlas lika oavsett bosättningsstruktur och lokala förhållanden. Riksdagen förutsatte att en revidering av statsandelssystemet för medborgarinstitutet skulle träda i kraft vid ingången av 2004.

1.3. Bestämningsgrunder för sommaruniversitetens statsandel

Lagstiftning och praxis

I och med ikraftträdandet av lagen om fritt bildningsarbete fick sommaruniversitetet för första gången år 1999 lagstadgad ställning

och rätt till statsfinansiering med stöd av lag. Sommaruniversiteten är tjugo till antalet och drivs i huvudsak av privata samfund.

Priset per enhet för sommaruniversiteten beräknas inte utifrån deras egna kostnader, utan enligt 11 § i lagen om fritt bildningsarbete är priset per undervisningstimme vid ett sommaruniversitet detsamma som priset per enhet vid ett medborgarinstitut i kommuner med en likartad bosättningsstruktur som den kommun där sommaruniversitetet är beläget. Sommaruniversiteten hör till bosättningsstrukturgrupperna 4 och 5. Statsandelen till

huvudmannen för ett sommaruniversitet är 57 procent av den kalkylerade statsandelsgrunden.

Enligt statsbudgeten för 2005 är antalet undervisningstimmar vid sommaruniversiteten år 2005 högst 96 050. Statsandelsutgifterna uppgår tillsammans med statsunderstöden till ca 4,4 miljoner euro, varav statsunderstöden utgör 386 000 euro.

Utvecklingen i antalet undervisningstimmar vid sommaruniversiteten syns i följande tabell.

Tabell 4. Utvecklingen i sommaruniversitetens prestationer 2000 — 2005.

Prestationer (undervisningstimmar)	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Statsbudgeten	70 000	74 000	81 800	92 300	93 576	96 050
Utfall	92 855	93 986	95 261	96 840		

Bedömning av nuläget

När sommaruniversiteten började omfattas av lagstadgad statsandel 1999 ansågs det att deras funktioner låg nära medborgarinstitutsverksamheten. Det ansågs därför inte ändamålsenligt att tillämpa ett särskilt pris per enhet på sommaruniversiteten, utan deras pris per undervisningstimme bands till priset per enhet i medborgarinstitutet i samma kommun.

Den omständigheten att sommaruniversitetens pris per enhet binds till medborgarinstitutens pris per enhet, som bestäms efter bosättningsstruktur, har emellertid i praktiken visat sig problematisk. Sommaruniversitetens verksamhet har inte stått så nära medborgarinstitutsverksamheten som antogs när lagen stiftades. Sommaruniversitetens verksamhet är tydligt inriktad mot öppen universitetsverksamhet, som kostnadsmässigt är dyrare än undervisningskostnaderna vid ett medborgarinstitutet. Därför avviker kostnadsstrukturen i sommaruniversiteten från medborgarinstitutens kostnadsstruktur.

I sitt betänkande om regeringens proposi-

tion med förslag till budget för 2004 ansåg riksdagens finansutskott (FiUB 39/2003 rd — RP 55/2003 rd, RP 145/2003 rd) att sommaruniversiteten måste få ett eget pris per enhet till grund för statsandelen och att priset bör beakta sommaruniversitetens kostnader för undervisning i enlighet med deras lagstadgade utbildningsuppdrag. Också den ledningsgrupp som inrikesministeriet tillsatte den 11 juni 2003 för att utvärdera finansieringssystemet och statsandelssystemet för kommunerna har i sitt förslag till justering av grunderna för finansierings- och statsandelar till kommunerna (inrikesministeriets publikationer 52/2004) fört fram att sommaruniversitetens pris per enhet bör beräknas utifrån deras egna driftskostnader.

1.4. Bestämningsgrunder för folkhögskolornas statsandel

Lagstiftning och praxis

Folkhögskolorna är enligt 2 § i lagen om fritt bildningsarbete internatskolor. Det finns

90 folkhögskolor i landet. Merparten drivs av privata samfund. Sex folkhögskolor drivs av en kommun eller samkommun. Vid sidan av utbildning inom det fria bildningsarbetet, som inte leder till examen, anordnar förhållandevis många folkhögskolor också examensinriktad utbildning. I så fall tillämpas verksamhets- och finansieringsbestämmelserna för denna utbildning i stället för lagen om fritt bildningsarbete. Det finns t.ex. 29 huvudmän för en folkhögskola med tillstånd att ordna examensinriktad yrkesutbildning, 31 med tillstånd att ordna grundläggande utbildning och sex med tillstånd att ordna gymnasieutbildning.

Den prestation som läggs till grund för statsandelen till folkhögskolor är en studerandevecka. Med studerandevecka avses enligt 2 § i förordningen om fritt bildningsarbete en studerandes studier under fem arbetsdagar då studeranden har fått handledd undervisning under i medeltal minst fem timmar per dag. Statsandelsgrunden är antalet studerandeveckor och det för en studerandevecka beräknade priset per enhet. På grund av folkhögskolornas form av internatskola ingår även kostnader för inkvartering och bespising i priset per enhet. Statsandelsprocenten för folkhögskolornas huvudmän är 57.

Folkhögskolornas pris per enhet höjs i utbildning som är avsedd för handikappade. Enligt 3 § 1 mom. i förordningen om fritt bildningsarbete är priset per enhet vid en folkhögskola vars huvudsakliga utbildningsuppgift består i att anordna utbildning för gravt handikappade (nedan specialfolkhögskola) 75 procent högre än priset per enhet i övrigt. Det finns tre specialfolkhögskolor: Lehtimäen opisto som drivs av Erityiskansanopiston kannatusyhdistys ry, Hoikan opisto som drivs av Hengitysliitto HELI och Kuurojen kansanopisto som drivs av Finlands Dövas Förbund rf. Dessa folkhögskolor får höjt pris per enhet även för utbildning som ordnas för andra än gravt handikappade.

Vid en folkhögskola vars utbildningsuppgift till en del består i att anordna utbildning för gravt handikappade är priset per enhet enligt 3 § 1 mom. i förordningen 20 procent högre än priset per enhet i övrigt. I nio folkhögskolor består utbildningsuppgiften till en del av dylik utbildning för handikappade.

Priset per enhet i folkhögskolorna graderas också i fråga om de folkhögskolor vars särskilda utbildningsuppgift består i att ordna kurser på högst tio dagar (nedan kortkursskolor). I kortkursskolorna är priset per enhet enligt 3 § 2 mom. i förordningen om fritt bildningsarbete 20 procent högre än ett pris per enhet som bestäms på normalt sätt. Höjningen gäller skolans hela verksamhet inom fritt bildningsarbete. Det finns för tillfället fem kortkursskolor.

Förutom graderingarna av priserna per enhet påverkas beräkningen och fördelningen av folkhögskolornas prestationer av de avdrag om vilka föreskrivs i 2 § 1 och 2 mom. i förordningen om fritt bildningsarbete. När folkhögskolornas studerandeveckor beräknas beaktas enligt 2 § 1 mom. i förordningen 90 procent av de studerandeveckor som uppstår av studier som genomförs av studerande som bor utanför folkhögskolan (externatavdrag).

I folkhögskolor som i tillståndet att driva läroanstalten har föreskrivits utbildningsuppgiften att ge brevundervisning, räknas enligt 2 § 2 mom. i förordningen de studier som genomförts som brevundervisning in i folkhögskolans studerandeveckor så, att det genomförda antalet studiebrev divideras med två. Brevundervisning ges för närvarande i två folkhögskolor.

Priset per enhet kan med stöd av 11 § 11 mom. i lagen om fritt bildningsarbete höjas i folkhögskolor, om folkhögskolan med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler. Priset kan då höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisningsministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerandeveckor i läroanstalten. En av undervisningsministeriet fastställd årshyra har beaktats i nio folkhögskolor.

Enligt statsbudgeten för 2005 är antalet studerandeveckor som fastställts för folkhögskolorna 292 250. Snellman-korkeakoulu har tilldelats 4 700 av detta antal. Statsandelsbeloppet uppgår 2005 till ca 45 633 000 euro, varav statsunderstöden utgör 1, 8 miljoner euro. Av statsunderstöden har 900 000 euro reserverats för extra understöd. År 2003 uppgick folkhögskolornas faktiska kostnader till grund för statsandelen till sammanlagt

73 472 560 euro. Av dem utgjorde inkvarteringskostnaderna 4 748 992 euro och beshpisingkostnaderna 9 997 641 euro.

Utvecklingen i antalet studerandeveckor till grund för statsandelen för folkhögskolorna syns i följande tabell.

Tabell 5. Utvecklingen i folkhögskolornas prestationer 2000 — 2005.

Prestationer (studerandeveckor)	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Statsbudgeten	254 220	280 000	280 000	286 360	289 500*	292 250*
Utfall	281 169	298 363	301 868	293 776	291 699	

* Varav 4 700 studerandeveckor i Snellman-korkeakoulu

Bedömning av nuläget

Internatformen

Folkhögskolorna är enligt lagen om fritt bildningsarbete internat. Internatformen har i praktiken betytt att de som studerat på en folkhögskola har haft möjlighet att bo och äta där. Kostnaderna för inkvartering och beshpising ingår i priset per enhet för folkhögskolor. Internatfunktionen har bildat grunden för folkhögskolornas byggnadsbestånd, personalstorlek och de, på grund av dessa, höga kostnaderna för folkhögskolorna.

Trots att folkhögskolorna är internat har de ansetts kunna ordna utbildning även för studerande som bor utanför skolan (nedan externatstuderande). Antalet externatstuderande har under de senaste åren vuxit. För närvarande står externatstuderandena för ca en tredjedel av alla studerandeveckor. Exempelvis var det faktiska antalet studerandeveckor vid folkhögskolorna 2003 sammanlagt ca 300 000, brevvundervisningens studerandeveckor medräknade. Av detta antal stod externatstuderandena för ca 95 000 studerandeveckor.

Ökningen av antalet studerandeveckor i folkhögskolorna beror till en del på antalet studerande som bor utanför internaten. Detta har varit ägnat att gynna folkhögskolor på stora bosättningsorter. Det har ändrat folkhögskolornas inbördes förhållanden i det system där studerandeveckokvoterna fördelas mellan folkhögskolorna. Främst på grund av

att inkvarteringsutgifter saknas är kostnaderna för externatstuderande ca 20 procent lägre än kostnaderna för de studerande som bor på internat.

Utvecklingen har lett till att kostnaderna per studerandevecka i folkhögskolor som har ett stort antal externatstuderande är lägre än i andra folkhögskolor. De här folkhögskolorna har på grund av sin förmånliga kostnadsstruktur kunnat expandera verksamheten med hjälp av sin statsandel, och eftersom det inte just byggts några nya internat har ökningen skett genom rekrytering av nya studerande utanför skolan. Folkhögskolorna har därmed hamnat i mycket olika situationer i fråga om kostnadsstrukturen. Man kan uppskatta att just de folkhögskolor som har satsat på internatformen har lidit av denna utveckling.

Trots att man försökt lindra den beskrivna utvecklingen och snedvridna situationen genom att minska andelen studerandeveckor för externatstuderande med tio procent, har systemet inte i praktiken visat sig vara den bästa möjliga lösningen, inte heller har minskningen visat sig vara tillräcklig.

Utbildningen för handikappade vid specialfolkhögskolor

Kostnaderna för utbildningen för handikappade är i folkhögskolorna i regel högre än för annan utbildning. Det beror på små undervisningsgrupper och de hjälpmedel som de studerande behöver och på individuell undervisning. Medan de genomsnittliga kostna-

derna per studerandevecka i folkhögskolorna år 2003 var 250 euro, varierade kostnaderna per studerandevecka i specialfolkhögskolorna mellan 303 och 444 euro. Också studerandeavgifterna i den utbildning som är avsedd för handikappade är högre än i den vanliga utbildningen.

De senaste åren har allt fler sådana gravt handikappade studerande som inte kommit in på specialundervisning enligt 20 § i lagen om yrkesutbildning (630/1998) sökt till specialfolkhögskolorna. I synnerhet i Lehtimäen opisto har andelen multihandikappade studerande och studerande i behov av stödtjänster ökat. Vid folkhögskolan Kuurojen kansanopisto för döva ordnas i någon mån kurser för andra än döva och hörselskadade. Också Hoikan opisto ordnar kurser för andra än handikappade, t.ex. öppen högskoleundervisning. Förskjutningen i studerandestrukturen har ställt specialfolkhögskolorna inför allt större utmaningar.

Riksdagen fäste i ett uttalande i anslutning till statsbudgeten för 2004 uppmärksamhet vid specialfolkhögskolornas ställning. Den förutsatte att regeringen utreder hur finansieringssystemet för specialfolkhögskolor fungerar och i förekommande fall lägger fram förslag till ändringar för att verksamhet av vikt för de handikappades utbildningsbehov skall kunna tryggas. Samtidigt beviljade riksdagen en anslagsökning på 150 000 euro till stöd för verksamheten vid Lehtimäen opisto.

1.5. Tillämpningen av statsunderstödslagen på utvecklingsunderstöd enligt lagen om fritt bildningsarbete

Statsunderstödslagen (688/2001), som trädde i kraft vid ingången av 2001, tillämpas inte på statsunderstöd enligt lagen om fritt bildningsarbete. I avsaknad av bestämmelser har man i fråga om beslut om statsunderstöd enligt lagen om fritt bildningsarbete varit tvungen att som grund för besluten tillämpa fall som motsvarar bestämmelserna i statsunderstödslagen. I lagen om fritt bildningsarbete ingår inte heller några bestämmelser om övervakning, avbrytande av utbetalning, återkrav eller handräckning. I syfte att undvika tolkningsproblem har det i praktiken an-

setts nödvändigt att bestämmelserna görs klarare, i synnerhet med tanke på privata huvudmän.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1. Målsättning

Målsättningen är att de ändringar som har skett i kostnadsstrukturen och omvärlden beträffande läroanstalterna för det fria bildningsarbetet efter den statsandelsreform som trädde i kraft 1999 skall beaktas. Det är också ett mål att det nuvarande systemet skall bli klarare och innebära bättre förutsebarhet.

Olika uträkningar över medborgarinstitutens kostnader per enhet visar att kostnadskillnaderna mellan instituten inte har något klart samband mellan eller inom bosättningsstrukturgrupperna. En avsikt med reformen är därför att avveckla sättet att beräkna priset per enhet på basis av bosättningsstrukturgruppering. Kostnadsuträkningarna för medborgarinstituten visar också att utbildningen vid de institut som finns i tätt befolkade kommuner är dyrare än i andra institut. Avsikten är att skapa ett enkelt graderingssystem där detta faktum beaktas i syfte att garantera utbildningsutbudet och dess kvalitet. Samtidigt strävar man efter att minska de problem som hänför sig till de nuvarande graderingsfaktorerna. Pris per enhet-systemet omformas så att det inte styr statsandelstagaren att, t.ex. i en situation med samgående mellan olika institut, genom valet av placeringssort påverka det egna statsandelsbeloppet i samma mån som för närvarande.

Syftet med ändringen av pris per enhet-systemet för sommaruniversiteten är att stärka sommaruniversitetens självständiga roll som läroanstalter för fritt bildningsarbete. Målet är att skapa ett pris per enhet-system som bygger på kostnadsstrukturen i sommaruniversitetens verksamhet.

Syftet med ändringarna i systemet med pris per enhet för folkhögskolorna är att stärka den för folkhögskolorna kännetecknande internatformen samt förbättra förutsättningarna att ordna utbildning för handikappade. Avsikten är att skapa ett system där bestämningsgrunderna för statsandelen bättre än för

närvarande beskriver kostnadsstrukturen i folkhögskolornas verksamhet.

2.2. De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås ändringar i bestämningsgrunderna för priset per enhet i fråga om medborgarinstitut, sommaruniversitet och folkhögskolor.

Enligt förslaget ändras systemet med pris per enhet för *medborgarinstituten* så att sättet att beräkna priset per enhet utifrån bosättningsstrukturgrupperingen frångås år 2006. Ett genomsnittligt pris per enhet beräknas utifrån de driftskostnader vid alla institut som läggs till grund för statsandelen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om gradering av priset per enhet i tätt befolkade kommuner så att priset per enhet för ett medborgarinstitut är femton procent högre än i andra medborgarinstitut, om befolkningstätheten i den kommun där institutet finns är över hundra.

Det pris per enhet som läggs till grund för statsandelen för *sommaruniversitetens* driftskostnader skall enligt förslaget inte längre bindas till priset per enhet för medborgarinstitutet i den kommun där sommaruniversitetet är beläget. Priset per enhet för sommaruniversitetet skall bestämmas utifrån sommaruniversitetens egna driftskostnader. Systemet skall inte ha några förhöjningsgrunder, utan priset per enhet skall vara detsamma för alla huvudmän.

Statsandelsbeloppet för *folkhögskolor* vars huvudsakliga utbildningsuppgift består i att ordna utbildning för gravt handikappade, föreslås bli höjt från nuvarande 57 procent till 70 procent. Det föreslås också en höjning av priset per enhet i folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalten är utbildning som är avsedd för gravt handikappade. Förhöjningen avgränsas till att gälla enbart utbildning för gravt handikappade. Storleken på förhöjningen skall enligt förslaget bestämmas genom förordning av statsrådet så, att höjningen i specialfolkhögskolor är 75 procent och i övriga folkhögskolor 25 i stället för gällande 20 procent.

Enligt förslaget skall folkhögskolornas karaktär av internatskolor stärkas så att det gäl-

lande externatavdraget, som bygger på ett avdrag på antalet studerandeveckor, ersätts med ett avdrag som görs på priset per studerandevecka för studerande som bor utanför folkhögskolan. Bestämmelser om storleken på avdraget utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att föreskriva att priset per enhet för en studerandevecka för studerande som bor utanför folkhögskolan skall vara 20 procent lägre än för andra studerandeveckor.

Dessutom är avsikten att ändra lagen om fritt bildningsarbete i fråga om de ändringar som totalrevideringen av grunderna för finansieringen och statsandelarna till kommunerna förutsätter gällande beräkningen av priset per enhet och justeringen av kostnaderna. I samband med detta föreslås att priserna per enhet till grund för statsandelarna till medborgarinstitut, sommaruniversitet, folkhögskolor, studiecentraler och idrottsutbildningscenter beräknas utifrån driftskostnaderna för respektive läroanstaltsform vart fjärde år i stället för vart annat år. Priset per enhet skall beräknas ett år tidigare än för närvarande. Bestämningsgrunderna för statsandelen skall årligen justeras med det nya fulla index som beskriver kostnadsutvecklingen i den kommunala basservicen.

I syfte att eliminera överlappande finansiering skall ett belopp motsvarande de statsunderstöd som beviljats enligt 14 § i lagen om fritt bildningsarbete dras av från de totala kostnaderna för verksamheten i fråga (nettoning). Avsikten är att undervisningsministeriet gör avdraget från kostnadsbasen för verksamheten i fråga enligt det understödsbelopp som beviljats för verksamheten under det år då kostnaderna beräknats.

Det föreslås att statsunderstödslagens bestämmelser om avbrytande av utbetalning, erhållande av uppgifter och handräckning tas in i lagen om fritt bildningsarbete som separata bestämmelser. De kommer då att gälla såväl statsandelar som statsunderstöd. I övrigt hänvisas i fråga om statsunderstöd enligt lagen om fritt bildningsarbete till statsunderstödslagen.

3. Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna har fränsett

folkhögskolorna inga ekonomiska konsekvenser för det totala statsandelsbeloppet i fråga om driftskostnaderna för läroanstalterna för fritt utbildningsarbete. Däremot sker det ändringar i fördelningen av statsandelen mellan läroanstalterna.

Ändring av sättet att beräkna priset per enhet för *medborgarinstitut* och därav följande ändringar i priset per enhet förändrar inte det totala statsandelsbeloppet till medborgarinstituten. I fråga om de olika bosättningsstrukturgrupperna innebär förslaget jämfört med nuläget att priset per enhet för nuvarande bo-

sättningsstrukturgrupp 5 sjunker med 3,5 procent och priset för de övriga grupperna stiger från två till sex procent. Ändringen gällande sättet att beräkna priset per enhet för medborgarinstitut har som en faktor som påverkar kommunekonomin beaktats i de ekonomiska konsekvenser som anges i proposition om en totalrevidering av grunderna för finansieringen och statsandelarna till kommunerna. I tabellen nedan jämförs ändringen med tanke på de nuvarande bosättningsstrukturgrupperna.

Tabell 6. Hur det ändrade sättet att beräkna medborgarinstitutens pris per enhet påverkar de nuvarande bosättningsstrukturgrupperna

Bosättningsstrukturgrupp	Nuv. pris/enhet*	Nytt pris/enhet	Skillnad %	Skillnad euro	Antal institut	Institutens timantal	Ändring totalt euro
1.	58,87	60,09	2,1	1,22	19	88 836	61 873
2.	56,92	60,09	5,6	3,17	22	116 317	210 300
3.	56,49	60,09	6,4	3,60	69	393 163	807 198
4.	58,95	60,09	1,9	1,14	82	679 471	442 259
5.	71,64	69,11	-3,5	-2,53	57	784 213	-1132 839

* Pris per enhet utan moms enligt 2005 års nivå

Ändringen av sättet att beräkna *sommaruniversitetens* pris per enhet förändrar inte det totala statsandelsbeloppet till sommaruniversiteten. Förslaget innebär likväl i praktiken att antalet undervisningstimmar för sommaruniversiteten minskar från nuvarande 96 050 till 55 582. Beräknar man sommaruniversitetens pris per enhet utifrån deras egna driftskostnader är priset enligt 2005 års nivå 127,41 euro.

Höjningen av statsandelsprocenten för *specialfolkhögskolor* från nuvarande 57 till 70 procent ökar de kalkylerade statsandelsutgifterna för folkhögskolorna med ca 570 000 euro beräknat enligt 2005 års nivå från och med 2006. Höjningen av priset per enhet för utbildningen för gravt handikappade från nuvarande 20 procent till 25 procent gäller 14 folkhögskolor och ca 18 600 studerandeveckor. De totala konsekvenserna av förhöjningen är tämligen små.

Förslaget att ersätta det externatavdraget som bygger på en minskning av antalet studerandeveckor, med ett avdrag som görs på priset per studerandevecka för externatstuderande har en minskande effekt på statsandelen för de folkhögskolor som har ett stort antal studerande som bor utanför skolan. Förändringen inverkar både genom priset per enhet och genom fördelningen av prestationer, dvs. studerandeveckor. I en tredjedel av folkhögskolorna, dvs. 28 skolor, utgörs för närvarande över hälften av studerandeveckorna av studerandeveckor för studerande som bor utanför skolan.

Statsunderstöden spelar en betydande roll i utvecklingsarbetet och styrningen avseende läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Om totalkostnaderna minskas med ett belopp som motsvarar statsunderstöden då priserna per enhet för läroanstalterna för fritt bildningsarbete räknas ut för 2008, minskar de kalkylbaserade kostnader som läggs till grund för statsandelen för läroanstalterna inom fritt bildningsarbete, beräknat enligt statsunderstöden för 2005 med sammanlagt cirka fem miljoner euro. Detta innebär att statsandelarna sammanlagt minskar med ca tre miljoner euro. Granskar man de olika läroanstaltsformerna innebär förslaget att statsandelen för medborgarinstitut minskar med ca en miljon

euro, för folkhögskolor med ca en miljon euro, för studiecentraler med ca 500 000 euro och för sommaruniversitet med ca 200 000 euro. Idrottsutbildningscentren har inga statsunderstöd som omfattas av nettningen.

4. Beredningen av propositionen

Riksdagen har i flera sammanhang på det sätt som beskrivits tidigare i denna proposition påpekat missförhållandena i systemet med pris per enhet i fråga om medborgarinstitut, sommaruniversitet, folkhögskolor och studiecentraler.

Undervisningsministeriet tillsatte den 2 september 1999 en arbetsgrupp med uppgift att utreda ändamålsenligheten med den bosättningsstrukturgruppering som tillämpas vid beviljande av statsandelar till medborgarinstitut och bibliotek samt lägga fram behövliga förslag till ändringar i lagstiftningen. I sin promemoria (Bosättningsstrukturgrupperingen i statsandelarna för medborgarinstitut och bibliotek. Promemoria av undervisningsministeriets arbetsgrupper 10:2000) föreslog arbetsgruppen utvecklingslinjer för systemet, och beredningen fortsatte utifrån dem i en tjänstemannagrupp. I fråga om medborgarinstituten och sommaruniversiteten kopplades revideringen av systemet med pris per enhet dock 2004 till den pågående omfattande reformen av statsandelsystemet under inrikesministeriets ledning. I denna beredning hittade man ingen lösning på hur systemet med pris per enhet för medborgarinstituten skulle revideras.

I förklaringsdelen i kapitel 29.69 i statsbudgeten för 2005 sägs att behoven av att reformera finansieringssystemen för medborgarinstituten, sommaruniversiteten, folkhögskolorna och studiecentralerna utreds i samband med reformen av kommunernas finansierings- och statsandelsystem. Därför tillsatte undervisningsministeriet den 1 oktober 2004 en tjänstemannagrupp som hade till uppgift att samla behövliga utredningar om problemen och reformbehoven i fråga om grunderna för hur folkhögskolornas, medborgarinstitutens, studiecentralernas och sommaruniversitetens finansiering bestäms

samt utarbeta förslag med tillhörande beräkningar till revidering av finansieringsgrunderna för läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Arbetsgruppen hörde under arbetet Finlands Kommunförbund och de riksomfattande centralorganisationer som företräder läroanstalterna för fritt bildningsarbete samt företrädare för tre specialfolkhögskolor, Folkpensionsanstalten och social- och hälsovårdsministeriet. Tjänstemannagruppen avgav sin slutrapport den 20 april 2005 (undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2005:11), som de nu föreslagna lagändringarna utgår från.

Den av undervisningsministeriet tillsatta arbetsgruppen ansåg det inte nödvändigt att göra sådana revideringar av finansieringsgrunderna för studiecentralerna som skulle har förutsatt ändringar i lagstiftningen. Gruppen behandlade inte heller behoven att revidera bestämningsgrunderna för finansieringen av Snellman-korkeakoulu eller idrottsutbildningscentren. I fråga om dem görs separata utredningar som tjänsteuppdrag, och förslag om eventuella justeringsbehov läggs fram under 2006 i samband med beredningen av statsbudgeten för 2007.

Den 20 juni 2005 ordnades ett diskussionsmöte om propositionsutkastet med Finlands Kommunförbund samt de riksomfattande centralorganisationer som företräder läroanstalterna för fritt bildningsarbete, frånsett Urheiluoipistojen yhdistys ry. Medborgar- och arbetarinstitutens förbund, Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland FAMI r.f., Finlands folkhögskoleförening, Finlands sommaruniversitet, Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö, Samverkande bildningsorganisationerna samt Finlands Kommunförbund lade även fram sina synpunkter skriftligt.

Remissinstanserna ansåg att de förslag som gällde medborgarinstitut i princip kan understödjas. Enligt dem kunde också en höjning av priset per enhet för medborgarinstitut i glest befolkade kommuner och skärgårdskommuner understödjas. Förslaget enligt vilket priserna per enhet skall beräknas vart fjärde år i stället för vart annat år, ansågs problematiskt därför att det kan ske t.o.m. mycket snabba förändringar i huvudmännens ekonomiska förutsättningar.

Förslaget om att priset per enhet för sommaruniversitet skall beräknas utifrån sommaruniversitetens egna driftskostnader ansågs av remissinstanserna värt att understödjas. Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö förhöll sig dock reserverat till förslaget att minska sommaruniversitetens prestationsvolym enligt förslaget.

Förslagen beträffande folkhögskolorna ansågs av Finlands folkhögskoleförening värda att understödjas med tanke på utvecklandet av folkhögskolorna. Enligt föreningens åsikt vore det i detta sammanhang dessutom tillrådligt att bereda sig på de statsandelsreformer som systemet med riktlinjer förutsätter.

Av de remissinstanser som gav ett skriftligt utlåtande tog alla frånsett Finlands Kommunförbund ställning till förslaget enligt vilket statsunderstöden skall dras av från de kostnader som läggs till grund för beräkningen av priserna per enhet för läroanstalterna. Inställningen till förslaget var kritisk. Om förslaget trots allt förverkligas, bör det ske kostnadsneutralt och först vid ingången av 2008.

Propositionen har i sin helhet behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

5. Samband med andra propositioner

Regeringen har förelagt riksdagen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt av vissa andra lagar som har samband med dem (RP 88/2005 rd). Lagarna föreslås träda i kraft samtidigt som lagen i denna proposition. I propositionen förslås bl.a. att de kalkylerade kostnader som läggs till grund för statsandelarna skall justeras och att priserna per enhet skall räknas vart fjärde år. Samtidigt kommer priset per enhet att beräknas ett år tidigare än för närvarande. Bestämningsgrunderna för statsandelen skall årligen justeras med ett nytt fullt index som beskriver kostnadsutvecklingen inom den kommunala basservicen. Propositionen innehåller även förslag till bestämmelser om avbrytande av

utbetalning, granskningsrätt och tillämpning av statsunderstödslagen. Dessutom föreslås att ett belopp motsvarande de statsunderstöd som beviljas för verksamhet som omfattas av statsandelsfinansiering dras av från kostnaderna för verksamheten i fråga när priserna per enhet räknas ut. De ovan nämnda ändringsförslagen i propositionen har tagits med i denna proposition.

Den ändring i sättet att beräkna priset per enhet för medborgarinstitut som ingår i denna proposition har såsom en faktor som påverkar kommunekonomin beaktats i de ekonomiska konsekvenserna i den nämnda propositionen om en totalrevidering av grunderna för finansieringen och statsandelarna till kommunerna.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

2 §. *Verksamhet som omfattas av lagen.* Karaktäriseringen av studiecentraler i 4 mom. har ansetts begränsad. Man har ansett att den inte är överensstämmande med paragrafens karaktärisering av de andra läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Därför föreslås att definitionen av studiecentralernas verksamhet preciseras.

9 §. *Statsandelens belopp.* Paragrafens 1 mom. motsvarar till innehållet det gällande 1 mom. I 2 mom. föreskrivs om ett undantag i statsandelsbeloppet i fråga om specialfolkhögskolor. Studerandestrukturen i specialfolkhögskolorna har de senaste åren förändrats så att dessa läroanstalter har haft allt fler gravt handikappade studerande i behov av olika stödtjänster. Specialfolkhögskolorna har därför varit tvungna att utveckla och bredda sina tjänster i en mångsidigare riktning. De höga kostnaderna för utbildningen av gravt handikappade studerande har också återspeglats i storleken på de avgifter som tagits ut av de studerande. Det föreslås att specialfolkhögskolornas situation förbättras så att deras statsandelsprocent höjs från 57 till 70 procent. Höjningen minskar inte finansieringen för de andra folkhögskolorna.

De gällande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom. Båda momenten förblir till innehållet i huvudsak oförändrade. Bemyndigandet att utfärda förordning i det nya 4 mom. förtydligas dock så att den avsedda förordningen är en förordning av statsrådet.

10 §. *Fastställande av antalet prestationer som skall användas vid beräkning av statsandelen.* Till innehållet förblir paragrafen i huvudsak oförändrad. Det föreslås dock att 1 mom. preciseras så att det behöriga ministerium som avses är undervisningsministeriet. Bemyndigandet att utfärda förordning i 2 mom. förtydligas så att den avsedda förordningen är en förordning av statsrådet.

11 §. *Pris per enhet.* Det föreslås att para-

grafen ändras i sin helhet. Principerna i 2 — 6 mom. i fråga om beräkningstidtabellen för priset per enhet för läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet ändras enligt förslaget så att de motsvarar de beräkningsregler som allmänt tas i bruk i undervisnings- och kulturväsendet 2006. Momentet för respektive läroanstaltsform inom det fria bildningsarbetet ändras så att priset per enhet i stället för vart annat år beräknas vart fjärde år enligt driftskostnaderna för läroanstaltsformen i fråga. Dessutom föreslås att priset per enhet beräknas ett år tidigare än för närvarande.

Paragrafens 1 mom. motsvarar i huvudsak det gällande 1 mom. Momentet preciseras dock så att det behöriga ministerium som avses är undervisningsministeriet.

Paragrafens 2 mom. ändras till strukturen så att alla de allmänna principer i gällande lag och förordning utifrån vilka folkhögskolornas pris per enhet höjs eller sänks samlas i momentet. Nya förhöjningsgrunder föreslås inte. Förhöjningsgrunden binds enligt förslaget till den utbildningsuppgift som anges i huvudmannens tillstånd. Priset per enhet föreslås bli höjt i kortkursskolor och i folkhögskolor som ordnar utbildning för gravt handikappade. Med gravt handikappad studerande avses i detta sammanhang t.ex. en person som på grund av ett diagnostiserat gravt handikapp eller sjukdom är i behov av fortsatt stöd och hjälp.

Det föreslås att bestämmelser om storleken på priset per enhet för folkhögskolor utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att föreskriva att förhöjningen i fråga om utbildning för gravt handikappade förblir oförändrad i specialfolkhögskolorna, dvs. 75 procent. Höjningen av priset per enhet för utbildning som ordnas för gravt handikappade i specialfolkhögskolor skall inte längre gälla utbildning som dessa skolor ordnar för andra än gravt handikappade. Höjningen av priset per enhet för utbildning för gravt handikappade som andra folkhögskolor ordnar stiger

från nuvarande 20 till 25 procent. Det är meningen att höjningen av priset per enhet i kursskolorna skall bibehålls på nuvarande nivå, dvs. vara 20 procent.

I syfte att stärka folkhögskolornas karaktär av internatskolor föreslås att priset per enhet för folkhögskolor sänks i fråga om studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan. Detta ersätter det nuvarande avdraget på studerandeveckor. Det föreslås att bestämmelser om storleken på avdraget på priset per enhet utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att föreskriva att priset per studerandevecka för de studerandes del som bor utanför skolan är 20 procent lägre än för andra studerandeveckor.

Paragrafens 3 mom. förblir till innehållet i huvudsak oförändrat. I momentet görs de tidigare nämnda ändringarna i fråga om tidtabellen för beräkningen av priset per enhet för riksomfattande idrottsutbildningscenter.

Det gällande 5 mom. om medborgarinstitut blir enligt förslaget 4 mom. Det föreslås att principerna för beräkningen och bestämmandet av priset per enhet för medborgarinstitut ändras. Eftersom de uträkningar som gjorts över medborgarinstitutens kostnader per enhet visar att kostnadsskillnaderna mellan eller inom bosättningsstrukturgrupperna inte har något klart samband, föreslås att sättet att beräkna priset per enhet utifrån bosättningsstrukturgrupp frångås. Det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstitut skall beräknas utifrån de driftskostnader vid alla institut som ligger till grund för statsandelen. Avsikten är likväl att bibehålla graderingen av priset per enhet för de tätt befolkade kommunernas del. Genom förordning av statsrådet skall föreskrivas att priset per enhet för ett medborgarinstitut är femton procent högre än i andra medborgarinstitut, om befolkningstätheten i den kommun där institutet finns är över hundra.

Det gällande 6 mom. om sommaruniversitet blir enligt förslaget 5 mom. I momentet föreskrivs om principerna för hur priset per enhet för sommaruniversitet beräknas och bestäms. För att man i systemet för sommaruniversitetens pris per enhet skall kunna beakta kostnadsstrukturen i sommaruniversitetens verksamhet, föreslås att priset per enhet för sommaruniversitet beräknas utifrån de

ras egna driftskostnader. Priset per enhet skall inte graderas, utan vara detsamma för alla huvudmän. Ett pris per enhet som baserar sig på sommaruniversitetens egna driftskostnader skall enligt förslaget första gången beräknas för 2006. Däremot 2005—2007, om vilken bestäms i 11 a § 2 mom., skall inte tillämpas på beräkningen av priset per enhet för sommaruniversitet. Ändringarna i kostnadsnivån beaktas dock på en lägre nivå än det fulla indexet så som föreskrivs i 11 a § 3 mom. I övrigt beräknas och bestäms priserna per enhet så som föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete.

Det gällande 4 mom. om studiecentraler föreslås bli 6 mom. Momentet förblir till innehållet i huvudsak oförändrat. Där görs de tidigare nämnda ändringarna i fråga om tidtabellen för beräkningen av priset per enhet för studiecentraler.

Det nuvarande 8 mom. om beräkningen av priset per enhet för sammanslagna läroanstalter föreslås bli 7 mom. Till innehållet motsvarar momentet den nuvarande bestämmelsen.

Det gällande 10 mom. föreslås bli 8 mom. Till innehållet är paragrafen oförändrad, men enligt förslaget skall den också gälla sommaruniversitet.

Det föreslagna 9 mom., som gäller beaktandet av hyreslokaler i beräkningen av priset per enhet, motsvarar till innehållet det gällande 11 mom.

Enligt förslaget räknas grunderna för graderingen av priset per enhet upp i ett moment för alla läroanstaltsformer för fritt bildningsarbete. Därför föreslås att den första mening i det gällande 9 mom. slopas som onödig. Momentets andra mening bibehålls oförändrad fränsett ett tillägg av hänvisningar till de moment som gäller folkhögskolor och medborgarinstitut. Momentet föreslås bli 10 mom.

Det gällande 7 mom. om Snellman-korkeakoulu föreslås bli 11 mom. Till innehållet förblir momentet oförändrat.

11 a §. Beräkning av priserna per enhet för fritt bildningsarbete 2005–2007. Det föreslås att man gör de ändringar i 1 och 2 mom. som förutsätts av att sättet att beräkna priset per enhet och tidtabellen för beräkningen ändras. I paragrafens 1 mom. slopas därför hänvis-

ningen till att priserna per enhet räknas vart annat år på basis av driftskostnaderna under det föregående året. Paragrafens 2 mom. justeras så att priserna per enhet utifrån de faktiska riksomfattande totalkostnaderna nästa gång räknas först för 2008, inte för 2007.

Paragrafens 3 mom. som gäller de ändringar av kostnadsnivån som skall beaktas vid beräkningen av priset per enhet ändras så, att förändringarna i kostnadsnivån beaktas till högst hela och minst halva det belopp som den beräknade förändringen av kostnadsnivån uppgår till. Detta gör det möjligt att beakta ändringarna i kostnadsnivån på en nivå som är lägre än fullt index fram till år 2008.

12 §. Förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art. Paragrafens 1 mom. förblir till innehållet i övrigt oförändrad, men hänvisningen till lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) gäller även 3 § 3 mom. Paragrafens 2 mom. upphävs som onödigt.

13 §. Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet. Enligt förslaget skall tillämpningspraxis för finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget tas in i paragrafen i ett nytt 3 mom. Enligt gällande praxis får endast kostnader som inte täcks av finansiering ur Europeiska gemenskapernas budget och motsvarande särskilda nationella finansiering ur statsbudgeten räknas som driftskostnader som finansieras enligt denna lag. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i förslaget till ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket överlappande finansiering elimineras genom att ett belopp motsvarande de statsandelar som beviljats verksamhet som med stöd av 14 § omfattas av statlig finansiering dras av från verksamhetens totalkostnader. Ändringen sänker statsandelsbeloppet. Undervisningsministeriet gör avdraget från kostnadsbasen för verksamheten enligt de understöd som beviljats verksamheten under det år då kostnaderna beräknats. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i förslaget till ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

13 a §. Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för pri-

vata läroanstalter. Paragrafens 1 mom. är i huvudsak oförändrat, dock preciserat så att bestämmelsen utöver de övriga läroanstalterna för fritt bildningsarbete även gäller sommaruniversitet.

18 a §. Avbrytande av utbetalning. Paragrafen är ny. Där föreskrivs om statsbidragsmyndighetens rätt att bestämma att utbetalningen av statsandel eller statsunderstöd som beviljats enligt lagen avbryts. Bestämmelserna om avbrytande av utbetalning har ansetts vara nödvändiga eftersom finansieringen till många delar grundar sig på verksamhetens faktiska omfattning och eftersom det bland anordnarna finns många privata inrättningar och stiftelser, för vilka gäller att förutsättningarna för verksamheten kan förändras på grund av omständigheterna och verksamheten kan upphöra t.ex. av ekonomiska skäl.

Avbrytande av utbetalning är en tillfällig säkerhetsåtgärd, som innebär att utbetalningen avbryts medan en närmare utredning görs. Efter utredningen skall statsbidragsmyndigheten fatta beslut om utbetalningen skall fortsätta eller avslutas och om bidraget eventuellt skall betalas tillbaka. Ett administrativt beslut skall fattas om avbrytande av utbetalning. Ändring kan sökas i beslutet i enlighet med 22 §.

Grunderna för avbrytande av utbetalning motsvarar de grunder för avbrytande av en utbetalning av statsunderstöd som anges i 19 § i statsunderstödslagen. Enligt punkt 1 kan också verksamhet som i väsentlig utsträckning strider mot de bestämmelser som gäller verksamheten leda till att utbetalningen avbryts.

En paragraf med motsvarande innehåll har föreslagits bli intagen i den lag genom vilken lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras.

21 §. Skyldighet att lämna upplysningar, granskningsrätt och handräckning. Det föreslås att rubriken för lagens 6 kap. ändras för att bättre svara mot kapitlets innehåll. Också rubriken för 21 § ändras för att bättre svara mot paragrafens innehåll. Nya 2—4 mom. fogas till paragrafen. I momenten föreskrivs om granskningsrätt och handräckning. Bestämmelser med motsvarande innehåll finns i förslaget till ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Enligt det gällande 1 mom. är finansieringstagare skyldiga att tillstålla statsbidragsmyndigheten de upplysningar som behövs för att bestämma finansieringen. Om statsbidragsmyndighetens rätt att kontrollera att uppgifterna är riktiga finns inga särskilda bestämmelser i den gällande lagen. Med beaktande av att finansieringen enligt lagen om fritt bildningsarbete i stor utsträckning, liksom finansieringen för undervisnings- och kulturverksamhet i allmänhet, grundar sig på verksamhetens faktiska omfattning och anordnarna är såväl kommuner, samkommuner som privata sammanslutningar och stiftelser, har det dock i praktiken ansetts nödvändigt att göra kontroller i samband med finansieringen. Kontroller har genomförts årligen och de har gällt både kostnader som utgör grund för finansieringen och antalet elever, studerande och andra prestationer som utgör grund för finansieringen. Granskningen har utförts av tjänstemän vid Utbildningsstyrelsen. I allmänhet har beslutet om granskning fattats av undervisningsministeriet.

Genom 2 mom. fastställs nuvarande granskningspraxis. För närvarande grundar sig granskningen på finansieringstagarens samtycke. För säkerhets skull tas bestämmelser om granskarnas rätt att få tillträde till lokaler som skall granskas och rätt att omhänderta material som är föremål för granskning in i 2 och 3 mom. Dessutom innehåller 4 mom. bestämmelser om undervisningsministeriets och Utbildningsstyrelsens rätt att vid behov få handräckning av polis- och utskökningsmyndigheter. Bestämmelserna i 2—4 mom. motsvarar i tillämpliga delar 16—18 § i statsunderstödslagen.

21 a §. Rätt att få uppgifter. Paragrafen är ny. I 1 mom. föreskrivs om huvudmannens möjlighet att av myndigheterna få de nödvändiga uppgifter som behövs för planeringen och anordnandet av utbildningen. I 2 mom. föreskrivs om huvudmannens skyldighet att ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna uppgifter som hänför sig till utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. I fråga om undervisningsförvaltningsmyndighetens rätt att få andra uppgifter än de som behövs för bestämningen av finansieringen finns inga bestämmelser i gällande lag. Insamlingen av

uppgifter som hänför sig till utvecklingen och utvärderingen av utbildning har visat sig nödvändig bl.a. i samband med beredningen av redogörelser. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i den övriga utbildningslagstiftningen.

21 b §. Tillämpning av statsunderstödslagen. Paragrafen är ny. Enligt 3 § 2 mom. i statsunderstödslagen tillämpas statsunderstödslagen inte på statsandel eller statsunderstöd enligt lagen om fritt bildningsarbete. Till följd av detta har man varit tvungen att till beslut om statsunderstöd som fattats med stöd av lagen foga flera villkor som motsvarar bestämmelserna i statsunderstödslagen. Eftersom det inte finns några särskilda grunder för att statsunderstödslagen inte också skulle kunna tillämpas på statsunderstöd som beviljas enligt lagen om fritt bildningsarbete, föreslås det att en hänvisning till statsunderstödslagen tas in i paragrafen. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i förslaget till ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Propositionen kräver en ändring av förordningen om fritt bildningsarbete. Det föreslås att bestämmelser om storleken på graderingen och den exaktare beräkningen av priset per enhet samt om vilka kommuner som anses vara tätt befolkade kommuner utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att det föreskrivs att priset per enhet för ett medborgarinstitut är femton procent högre än i andra medborgarinstitut, om befolkningstätheten i den kommun där institutet finns är över hundra.

Det föreslås också att det genom förordning av statsrådet föreskrivs om förhöjning av priset per enhet i folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är att ordna utbildning som är avsedd för gravt handikappade eller att ordna kurser på högst tio dagar. Avsikten är att föreskriva att förhöjningen i fråga om utbildningen för gravt handikappade blir 75 procent i specialfolkhögskolorna och 25 procent i andra folk-

högskolor. Det är meningen att höjningen av priset per enhet i kortkursskolorna liksom för närvarande skall vara 20 procent. Vidare föreslås att det genom förordning av statsrådet föreskrivs om ett avdrag på priset per enhet i fråga om studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan. Avsikten är att föreskriva att priset per enhet för en studerandevecka för studerade som bor utanför folkhögskolan skall vara 20 procent lägre än för andra studerandeveckor.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2006. Lagen tillämpas redan hösten 2005 när de genomsnittliga priserna per enhet fastställs och priserna per enhet bestäms för 2006.

Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen skall bestämmelserna i lagens 11 § 2—4 och 6 mom. som gäller beräkningen av priserna per enhet för folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscenter, medborgarinstitut och studiecentraler vart fjärde år på basis av de faktiska kostnaderna, dock tillämpas för första gången när priserna per enhet för 2008 beräknas och bestäms. Bestämmel-

serna i 11 § 5 mom. om beräkningen av priset per enhet för sommaruniversitet tillämpas när priset per enhet för 2006 beräknas.

Enligt 3 mom. tillämpas det prisindex för basservicen som avses i 4 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna första gången när statsandelarna för 2006 bestäms.

Bestämmelserna i 13 § 4 mom., enligt vilket statsunderstöd som med stöd av 14 § i lagen om fritt bildningsarbete beviljats huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete skall dras av från de kostnader som används som grund vid beräkningen av priserna per enhet, skall enligt 4 mom. tillämpas först när priserna per enhet för 2008 beräknas på basis av kostnaderna för 2005.

Enligt 5 mom. skall de gällande finansieringsbestämmelserna tillämpas på finansiering som beviljats före lagens ikraftträdande.

Enligt 6 mom. får behövliga åtgärder som gäller finansieringen för 2006 vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om ändring av lagen om fritt bildningsarbete**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 augusti 1998 om fritt bildningsarbete (632/1998) 12 § 2 mom.
 sådant det lyder i lag 1147/2000,
ändras 2 § 4 mom., 9—11 §, 11 a § 1—3 mom., 12 § 1 mom., 13 a § 1 mom., rubriken för
 6 kap. samt 21 §,
 av dem 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1390/2001 och 704/2002, 11 § sådan den
 lyder delvis ändrad i nämnda lagar 1147/2000, 1390/2001 och 704/2002, 11 a § 1—3 mom.
 sådana de lyder i lag 1292/2004, 12 § sådan den lyder i nämnda lag 1147/2000 och 13 a §
 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1390/2001, samt
fogas till 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1390/2001, nya 3 och 4 mom.
 samt till lagen nya 18 a, 21 a och 21 b § som följer:

2 §

Verksamhet som lagen omfattar

 Studiecirkelar är vuxenläroanstalter på
 riksnivå för bildningsarbete. De ordnar studier
 självständigt eller i samarbete med med-
 borgar- och kulturorganisationer i syfte att
 främja livslångt lärande, ett aktivt medborgarskap
 och demokrati samt verksamhet i
 medborgarsamhället.
 -----

driva läroanstalt består i att anordna utbildning
 för gravt handikappade.

I en sammanslagen läroanstalt bestäms
 statsandelsprocenten särskilt för respektive
 läroanstaltsform.

För studiecirkelar som uppfyller villkoren i
 en förordning av statsrådet beviljas en studiecentral
 statsandel till ett belopp som fås
 när det för studiecentralen fastställda antalet
 studiecirkeltimmar multipliceras med det av
 undervisningsministeriet årligen bestämda
 priset per studiecirkeltimme.

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgar-
 institut och sommaruniversitet beviljas
 statsandel till 57 procent samt huvudmän för
 studiecirkelar och idrottsutbildningscenter
 till 65 procent av det belopp som beräknats
 enligt 8 §. Huvudmannen för den läroanstalt
 som avses i 2 § 7 mom. beviljas statsandel
 till 57 procent av det belopp som beräknats
 enligt 8 §.

En huvudman för en folkhögskola beviljas
 dock statsandel till 70 procent av det belopp
 som beräknats enligt 8 §, om den huvudsakliga
 utbildningsuppgiften enligt tillståndet att

10 §

*Fastställande av antalet prestationer som
 skall användas vid beräkning av statsandelen*

Undervisningsministeriet fastställer årligen
 det antal studerandeveckor, studerandedygn,
 studerandedagar, undervisningstimmar och
 studiecirkeltimmar som läggs till grund för
 beräkningen av statsandelen. I fråga om en
 sammanslagen läroanstalt fastställs antalet
 prestationer särskilt för respektive läroan-
 staltsform.

Närmare bestämmelser om beräkningen av
 antalet prestationer utfärdas genom förordning
 av statsrådet.

11 §

Pris per enhet

Undervisningsministeriet bestämmer priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar samt priset för studiecirkeltimmar för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Priset per enhet för en studerandevecka vid folkhögskolorna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid folkhögskolorna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandeveckor i folkhögskolorna samma år. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om höjning av priset per enhet i sådana folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är utbildning som är avsedd för gravt handikappade eller att ordna kurser på högst tio dagar. Genom förordning av statsrådet föreskrivs också om en minskning av priset per enhet i fråga om studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan.

Priset per enhet för ett studerandedygn vid de riksomfattande idrottsutbildningscentren beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid idrottsutbildningscentren under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandedygn i idrottsutbildningscentren samma år. Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentren bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid medborgarinstituten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid medborgarinstituten under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid instituten samma år. Prisen per enhet för medborgarinstitut graderas i tätt befolkade kommuner på basis av befolkningstätheten i den kommun där medborgarinstitutet finns. I fråga om storleken på graderingen och den exaktare beräkningen av priset per enhet

samt vilka kommuner som anses vara tätt befolkade kommuner föreskrivs genom förordning av statsrådet. I fråga om fastställande av det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstituten gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 16 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid sommaruniversiteten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid sommaruniversiteten under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid sommaruniversiteten samma år.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid studiecentralerna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid studiecentralerna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid studiecentralerna samma år.

I en sammanslagen läroanstalt beräknas priserna per enhet särskilt för de olika läroanstaltsformerna.

Under andra år än de som avses i 2—6 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för det föregående året.

Om en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisningsministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerandeveckor eller studerandedygn enligt 10 §.

Priserna per enhet enligt 2 och 4 mom. skall bestämmas så att priserna per enhet multiplicerade med antalet faktiska studerandeveckor och undervisningstimmar sammanlagt motsvarar ovan nämnda totala kostnader vid de olika läroanstaltsformerna.

Priset per enhet för en läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. är det samma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. Priset per enhet minskas med det belopp som motsvarar internatets andel, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Priset per enhet kan i fråga om hyreslokaler höjas så som bestäms om folkhögskolor och idrottsutbildningscenter i 9 mom.

samt på basis av en specialuppgift som ålagts i utbildningsuppgiften, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. I fråga om mervärdesskatten iakttas 13 a §.

11 a §

Beräkning av priserna per enhet för fritt bildningsarbete 2005–2007

Utan hinder av vad som i 11 § bestäms om beräkning av priser per enhet beräknas priserna per enhet för fritt bildningsarbete för 2005–2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De priser per enhet för 2005 som beräknas på basis av kostnaderna för olika verksamheter inom det fria bildningsarbetet 2003 jämförs med de priser per enhet för 2005 som beräknas på basis av de fastställda priserna per enhet för de olika verksamheterna för 2004. Av denna skillnad beaktas 27 procent i priserna per enhet för 2005, 44 procent för 2006 och 61 procent för 2007.

Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas de beräknade förändringarna i kostnadsnivån till högst hela och minst halva det belopp som den beräknade förändringen uppgår till.

12 §

Förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art

Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art med iakttagande i tillämpliga delar av 3 § 1–3 punkten samt 4 § i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

De driftskostnader för vilka finansiering

beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget får räknas som driftskostnader som skall finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för läroanstalterna enligt 2 § 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 14 § under det år kostnaderna beräknas har beviljats läroanstalternas huvudmän för verksamheten i fråga.

13 a §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter

Priserna per enhet för medborgarinstitut, folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscenter, sommaruniversitet och studiecentraler höjs för huvudmännen för privata läroanstalter så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som huvudmännen för de privata läroanstalterna betalat utgör av de kostnader utan mervärdesskatt som respektive utbildningsform orsakat de privata huvudmännen för läroanstalterna.

6 kap.

Övriga bestämmelser om finansiering och erhållande av uppgifter

18 a §

Avbrytande av utbetalning

Statsbidragsmyndigheten kan besluta att utbetalningen av den finansiering som avses i denna lag avbryts om

1) det är uppenbart att den som får finansiering inte längre ordnar verksamhet som ligger till grund för finansieringen eller att den som får finansiering i väsentlig utsträckning verkar i strid med de lagar eller förordningar som gäller verksamheten i fråga eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av dem,

2) de grunder enligt vilka finansieringen för ett bestämt ändamål har beviljats har förändrats väsentligt, eller

3) avbrytande av utbetalning förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar, granskningsrätt och handräckning

Huvudmannen för läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet skall tillstålla statsbidragsmyndigheten de uppgifter som behövs för fastställande av finansiering enligt denna lag och om verksamhetens omfattning så som undervisningsministeriet beslutar.

Undervisningsministeriet och, i enlighet med ministeriets beslut, utbildningsstyrelsen har för att konstatera riktigheten av de i 1 mom. avsedda uppgifterna rätt att utföra nödvändiga granskningar av ekonomin och verksamheten hos den som får finansiering. Den som får finansiering skall utan ersättning ge den tjänsteman som utför granskningen alla uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat material som behövs för granskningen samt även i övrigt bistå vid granskningen. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till lokaler som är i finansieringstagarens besittning eller användning och som används för den verksamhet som finansieras samt till andra områden.

Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att omhänderta det material som är föremål för granskning, om granskningen kräver det. Över omhändertagandet av material skall ett protokoll upprättas i samband med granskningen. Där skall nämnas syftet med omhändertagandet och det omhändertagna materialet. Materialet skall återlämnas så snart det inte längre behövs för granskningen.

Undervisningsministeriet och utbildningsstyrelsen har rätt att få nödvändig handräckning av polis- och utskökningsmyndigheterna vid utförandet av granskningsuppgifter enligt 2 mom.

21 a §

Rätt att få uppgifter

Huvudmannen för en läroanstalt har vid skötseln av sina uppgifter möjlighet att av statliga och kommunala myndigheter få sådana nödvändiga statistikuppgifter och övriga motsvarande uppgifter som behövs i planeringen och anordnandet av utbildningen.

Läroanstaltens huvudman skall på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de nödvändiga uppgifter som de bestämmer och som behövs vid utvärdering, utveckling, statistikföring av och tillsyn över utbildningen.

21 b §

Tillämpning av statsunderstödslagen

Om inte något annat bestäms i denna lag tillämpas på statsunderstöd som beviljas med stöd av denna lag bestämmelserna i statsunderstödslagen (688/2001).

Denna lag träder i kraft den 2005. Lagen tillämpas första gången hösten 2005 vid beräkningen och fastställandet av genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet för 2006.

De bestämmelser i 11 § 2—4 och 6 mom. som gäller beräkningen av priser per enhet för folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscenter, medborgarinstitut och studiecentraler vart fjärde år på basis av de faktiska kostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet beräknas och bestäms för 2008. Bestämmelserna i 11 § 5 mom. om beräkningen av priset per enhet för sommaruniversiteten på basis av de faktiska kostnaderna tillämpas dock första gången när priset per enhet för 2006 beräknas och bestäms. I fråga om beräkningen av priset per enhet i sommaruniversiteten 2006—2007 gäller dessutom vad som bestäms i 11 a § 3 mom.

Det prisindex för basservicen som avses i 4 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996), sådant momentet lyder i lag (/2005) tillämpas första gången när statsandelarna för 2006 fastställs.

Bestämmelserna i 13 § 4 mom. om avdrag av statsunderstöd från driftskostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet för 2008 bestäms.

På finansiering som beviljats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmel-

ser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 2 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Kulturminister *Tanja Karpela*

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 augusti 1998 om fritt bildningsarbete (632/1998) 12 § 2 mom.
 sådant det lyder i lag 1147/2000,
ändras 2 § 4 mom., 9—11 §, 11 a § 1—3 mom., 12 § 1 mom., 13 a § 1 mom., rubriken för
 6 kap. samt 21 §,
 av dem 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1390/2001 och 704/2002, 11 § sådan den
 lyder delvis ändrad i nämnda lagar 1147/2000, 1390/2001 och 704/2002, 11 a § 1—3 mom.
 sådana de lyder i lag 1292/2004, 12 § sådan den lyder i nämnda lag 1147/2000 och 13 a §
 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1390/2001, samt
fogas till 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1390/2001, nya 3 och 4 mom.
 samt till lagen nya 18 a, 21 a och 21 b § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Verksamhet som lagen omfattar

 Studiecentraler är vuxenläroanstalter på
 riksnivå för bildningsarbete. De ordnar stu-
 dier självständigt eller i samarbete med
 medborgar- och kulturorganisationer.
 -----

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgar-
 institut och sommaruniversitet beviljas
 statsandel till 57 procent samt huvudmän för
 studiecentraler och idrottsutbildningscenter
 till 65 procent av det belopp som beräknats
 enligt 8 §. Huvudmannen för den läroanstalt
 som avses i 2 § 7 mom. beviljas statsandel
 till 57 procent av det belopp som beräknats
 enligt 8 §.

Föreslagen lydelse

2 §

Verksamhet som lagen omfattar

 Studiecentraler är vuxenläroanstalter på
 riksnivå för bildningsarbete. De ordnar stu-
 dier självständigt eller i samarbete med
 medborgar- och kulturorganisationer *i syfte*
att främja livslångt lärande, ett aktivt med-
borgarskap och demokrati samt verksamhet
i medborgarsamhället.
 -----

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgar-
 institut och sommaruniversitet beviljas
 statsandel till 57 procent samt huvudmän för
 studiecentraler och idrottsutbildningscenter
 till 65 procent av det belopp som beräknats
 enligt 8 §. Huvudmannen för den läroanstalt
 som avses i 2 § 7 mom. beviljas statsandel
 till 57 procent av det belopp som beräknats
 enligt 8 §.

En huvudman för en folkhögskola beviljas

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

För studiecirkclar som uppfyller i förordning föreskrivna villkor beviljas en studiecentral statsandel till ett belopp som fås när det för studiecentralen fastställda antalet studiecirkeltimmar multipliceras med det av undervisningsministeriet årligen bestämda priset per studiecirkeltimme.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som skall användas vid beräkning av statsandelen

Vederbörande ministerium fastställer årligen det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar, undervisningstimmar och studiecirkeltimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

Om beräkning av antalet prestationer bestäms i övrigt genom förordning.

11 §

Pris per enhet

Vederbörande ministerium bestämmer priserna per enhet per studerandevecka, studerandedygn, studerandedag, undervisningstimme och studiecirkeltimme för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Priset per enhet för en studerandevecka vid folkhögskolorna beräknas vartannat år så att de driftskostnader som verksamheten

dock statsandel till 70 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §, om den huvudsakliga utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalt består i att anordna utbildning för gravt handikappade.

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

För studiecirkclar som uppfyller villkoren i en förordning av statsrådet beviljas en studiecentral statsandel till ett belopp som fås när det för studiecentralen fastställda antalet studiecirkeltimmar multipliceras med det av undervisningsministeriet årligen bestämda priset per studiecirkeltimme.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som skall användas vid beräkning av statsandelen

Undervisningsministeriet fastställer årligen det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar, undervisningstimmar och studiecirkeltimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

Närmare bestämmelser om beräkningen av antalet prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Pris per enhet

Undervisningsministeriet bestämmer priserna per enhet *i fråga om* studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar *samt priset för studiecirkeltimmar* för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Priset per enhet för en studerandevecka vid folkhögskolorna beräknas *vart fjärde* år så att driftskostnaderna *för* verksamheten

vid folkhögskolorna givit upphov till kalenderåret före bestämmandet av priset per enhet divideras med antalet studerandeveckor i folkhögskolorna under samma kalenderår. Priset per enhet höjs i utbildning avsedd för handikappade enligt vad som närmare bestäms genom förordning.

Priset per enhet för ett studerandedygn vid de riksomfattande idrottsutbildningscentrerna beräknas vartannat år så att de driftskostnader som verksamheten vid de riksomfattande idrottsutbildningscentrerna givit upphov till kalenderåret före bestämmandet av priset per enhet divideras med antalet studerandedygn i idrottsutbildningscentrerna under samma kalenderår. Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentrerna bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten.

Priset per enhet per undervisningstimme vid studiecentralerna beräknas vartannat år så att de driftskostnader som verksamheten vid studiecentralerna givit upphov till kalenderåret före bestämmandet av priset per enhet divideras med antalet undervisningstimmar i studiecentralerna under samma kalenderår.

Om fastställande av det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstitutet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 16 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Priset per enhet per undervisningstimme för medborgarinstitutet beräknas vartannat år för medborgarinstitut som är belägna i kommuner med olika bosättningsstruktur så att de driftskostnader som verksamheten vid kommunala och privata medborgarinstitut i kommuner med likartad bosättningsstruktur har givit upphov till kalenderåret före bestämmandet av priset per enhet divideras med antalet undervisningstimmar som hållits i samma institut under det året. Priset

vid folkhögskolorna *under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms* divideras med antalet studerandeveckor i folkhögskolorna samma år. *Genom förordning av statsrådet föreskrivs om höjning av priset per enhet i sådana folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är utbildning som är avsedd för gravt handikappade eller att ordna kurser på högst tio dagar. Genom förordning av statsrådet föreskrivs också om en minskning av priset per enhet i fråga om studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan.*

Priset per enhet för ett studerandedygn vid de riksomfattande idrottsutbildningscentrerna beräknas *vart fjärde* år så att driftskostnaderna för verksamheten vid *idrottsutbildningscentrerna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms* divideras med antalet studerandedygn i *idrottsutbildningscentrerna* samma år. Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentrerna bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid medborgarinstitutet beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid medborgarinstitutet under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid institutet samma år. Priset per enhet för medborgarinstitutet graderas i tätt befolkade kommuner på basis av befolkningstätheten i den kommun där medborgarinstitutet finns. I fråga om storleken på graderingen och den exaktare beräkningen av priset per enhet samt vilka kommuner som anses vara tätt befolkade kommuner föreskrivs genom förordning av statsrådet. I fråga om fastställande av det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstitutet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 16 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid sommaruniversitetet beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid sommaruniversitetet under

Gällande lydelse

per enhet för ett medborgarinstitut som två eller flera kommuner och en samkommun är huvudman för beräknas enligt bosättningsstrukturen i den kommun där medborgarinstitutet finns.

Priset per enhet per undervisningstimme vid ett sommaruniversitet är detsamma som priset per enhet vid ett medborgarinstitut i kommuner med likartad bosättningsstruktur som den kommun där sommaruniversitetet är beläget.

Priset per enhet för den läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. är det samma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. Priset per enhet minskas med det belopp som motsvarar internatets andel, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Priset per enhet kan i fråga om hyreslokaler höjas så som bestäms om folkhögskolor och idrottsutbildningscenter i 11 mom. samt på basis av en specialuppgift som ålagts i utbildningsuppgiften, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. I fråga om mervärdesskatten iakttas 13 a §.

I en sammanslagen läroanstalt beräknas priserna per enhet särskilt enligt läroanstaltsform.

Priserna per enhet kan graderas på basis av en särskild utbildningsuppgift som ålagts läroanstalten i tillståndet att driva läroanstalten, formen att ordna utbildningen samt andra avsevärda faktorer som inverkar på kostnaderna för utbildningen, enligt vad som bestäms genom förordning. Priserna per enhet skall bestämmas så att priserna per enhet multiplicerade med antalet faktiska studerandeveckor, studerandedygn och undervisningstimmar sammanlagt motsvarar ovan nämnda totala kostnader vid de olika läroanstaltsformerna.

Under andra år än de som avses i 2–5 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för det föregående året.

Om en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisningsministeriet fastställt som grund för be-

Föreslagen lydelse

det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid sommaruniversitetet samma år.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid studiecentralerna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid studiecentralerna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid studiecentralerna samma år.

I en sammanslagen läroanstalt beräknas priserna per enhet särskilt för de olika läroanstaltsformerna.

Under andra år än de som avses i 2–6 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för det föregående året.

Om en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisningsministeriet fastställt som grund för beräkning av statsandelen divideras med antalet studerandeveckor eller studerandedygn enligt 10 §.

Priserna per enhet enligt 2 och 4 mom. skall bestämmas så att priserna per enhet multiplicerade med antalet faktiska studerandeveckor och undervisningstimmar sammanlagt motsvarar ovan nämnda totala kostnader vid de olika läroanstaltsformerna.

Priset per enhet för en läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. är det samma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. Priset per enhet minskas med det belopp som motsvarar internatets andel, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Priset per enhet kan i fråga om hyreslokaler höjas så som bestäms om folkhögskolor och idrottsutbildningscenter i 9 mom. samt på basis av en specialuppgift som ålagts i utbildningsuppgiften, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. I fråga om mervärdesskatten iakttas 13 a §.

räkning av statsandelen divideras med antalet studerandeveckor eller studerandedygn enligt 10 §.

11 a §

Beräkning av priserna per enhet för fritt bildningsarbete 2005–2007

Utan hinder av vad som i 11 § bestäms om beräkning av priser per enhet *vertannat* år utifrån de driftskostnader som föranletts under det föregående året beräknas priserna per enhet för fritt bildningsarbete för 2005–2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån kostnaderna för olika verksamheter inom det fria bildningsarbetet 2003 jämförs med de priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån de fastställda priserna per enhet för de olika verksamheterna för 2004. Av denna skillnad beaktas 27 procent i priserna per enhet för 2005 och 44 procent för 2006. När priserna per enhet för 2007 beräknas utifrån de faktiska kostnaderna för 2005, minskas eller ökas dessa kostnader med ett belopp som är 39 procent av den skillnad som avses ovan.

Om den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år har beaktats med mindre än det fulla beloppet, beaktas förändringarna vid justeringen av kostnadsfördelningen enligt 1 mom. till högst det belopp om vilket beslut fattats.

12 §

Förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art

Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art med iakttagande i tillämpliga delar av 3 § 1 och 2 punkten samt 4 § lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

Om kostnadsnivån har förändrats väsent-

11 a §

Beräkning av priserna per enhet för fritt bildningsarbete 2005–2007

Utan hinder av vad som i 11 § bestäms om beräkning av priser per enhet beräknas priserna per enhet för fritt bildningsarbete för 2005–2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De priser per enhet för 2005 som beräknas på basis av kostnaderna för olika verksamheter inom det fria bildningsarbetet 2003 jämförs med de priser per enhet för 2005 som beräknas på basis av de fastställda priserna per enhet för de olika verksamheterna för 2004. Av denna skillnad beaktas 27 procent i priserna per enhet för 2005, 44 procent för 2006 och 61 procent för 2007.

Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas de beräknade förändringarna i kostnadsnivån till högst hela och minst halva det belopp som den beräknade förändringen uppgår till.

12 §

Förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art

Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art med iakttagande i tillämpliga delar av 3 § 1–3 punkten samt 4 § i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ligt jämfört med den nivå på basis av vilken driftskostnadernas pris per enhet har bestämts, kan vederbörande ministerium beakta detta vid bestämmandet av priset per enhet för det följande året.

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

De driftskostnader för vilka finansiering beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget får räknas som driftskostnader som skall finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för läroanstalterna enligt 2 § 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 14 § under det år kostnaderna beräknas har beviljats läroanstalternas huvudmän för verksamheten i fråga.

13 a §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter

Priserna per enhet för medborgarinstitut, folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscentrer och studiecentraler höjs för huvudmännen för privata läroanstalter så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som huvudmännen för de privata läroanstalterna betalat utgör av de kostnader utan mervärdesskatt som respektive utbildningsform orsakat de privata huvudmännen för läroanstalterna.

13 a §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter

Priserna per enhet för medborgarinstitut, folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscenter, *sommaruniversitet* och studiecentraler höjs för huvudmännen för privata läroanstalter så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som huvudmännen för de privata läroanstalterna betalat utgör av de kostnader utan mervärdesskatt som respektive utbildningsform orsakat de privata huvudmännen för läroanstalterna.

6 kap

Övriga bestämmelser om finansiering

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Läroanstalter inom det fria bildningsarbetet skall tillstålla statsbidragsmyndigheten de uppgifter som behövs för fastställande av finansiering enligt denna lag så som vederbörande ministerium beslutar.

6 kap.

Övriga bestämmelser om finansiering och
erhållande av uppgifter

18 a §

Avbrytande av utbetalning

Statsbidragsmyndigheten kan besluta att utbetalningen av den finansiering som avses i denna lag avbryts om

1) det är uppenbart att den som får finansiering inte längre ordnar verksamhet som ligger till grund för finansieringen eller att den som får finansiering i väsentlig utsträckning verkar i strid med de lagar eller förordningar som gäller verksamheten i fråga eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av dem,

2) de grunder enligt vilka finansieringen för ett bestämt ändamål har beviljats har förändrats väsentligt, eller

3) avbrytande av utbetalning förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar, granskningsrätt och handräckning

Huvudmannen för läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet skall tillstålla statsbidragsmyndigheten de uppgifter som behövs för fastställande av finansiering enligt denna lag och om verksamhetens omfattning så som undervisningsministeriet beslutar.

Undervisningsministeriet och, i enlighet med ministeriets beslut, utbildningsstyrelsen har för att konstatera riktigheten av de i 1 mom. avsedda uppgifterna rätt att utföra nödvändiga granskningar av ekonomin och verksamheten hos den som får finansiering. Den som får finansiering skall utan ersättning ge den tjänsteman som utför granskningen alla uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat mate-

rial som behövs för granskningen samt även i övrigt bistå vid granskningen. Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till lokaler som är i finansieringstagens besittning eller användning och som används för den verksamhet som finansieras samt till andra områden.

Den tjänsteman som utför granskningen har rätt att omhänderta det material som är föremål för granskning, om granskningen kräver det. Över omhändertagandet av material skall ett protokoll upprättas i samband med granskningen. Där skall nämnas syftet med omhändertagandet och det omhändertagna materialet. Materialet skall återlämnas så snart det inte längre behövs för granskningen.

Undervisningsministeriet och utbildningsstyrelsen har rätt att få nödvändig handräckning av polis- och utskökningsmyndigheterna vid utförandet av granskningsuppgifter enligt 2 mom.

21 a §

Rätt att få uppgifter

Huvudmannen för en läroanstalt har vid skötseln av sina uppgifter möjlighet att av statliga och kommunala myndigheter få sådana nödvändiga statistikuppgifter och övriga motsvarande uppgifter som behövs i planeringen och anordnandet av utbildningen.

Läroanstaltens huvudman skall på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de nödvändiga uppgifter som de bestämmer och som behövs vid utvärdering, utveckling och statistikföring av och tillsyn över utbildningen.

21 b §

Tillämpning av statsunderstödslagen

Om inte något annat bestäms i denna lag tillämpas på statsunderstöd som beviljas med stöd av denna lag bestämmelserna i statsunderstödslagen (688/2001).

Denna lag träder i kraft den 200 . La-

gen tillämpas första gången hösten 2005 vid beräkningen och fastställandet av genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet för 2006.

De bestämmelser i 11 § 2—4 och 6 mom. som gäller beräkningen av priser per enhet för folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscenter, medborgarinstitut och studiecentraler vart fjärde år på basis av de faktiska kostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet beräknas och bestäms för 2008. Bestämmelserna i 11 § 5 mom. om beräkningen av priset per enhet för sommaruniversiteten på basis av de faktiska kostnaderna tillämpas dock första gången när priset per enhet för 2006 beräknas och bestäms. I fråga om beräkningen av priset per enhet i sommaruniversiteten 2006—2007 gäller dessutom vad som bestäms i 11 a § 3 mom.

Det prisindex för basservicen som avses i 4 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996), sådant momentet lyder i lag (/2005) tillämpas första gången när statsandelarna för 2006 fastställs.

Bestämmelserna i 13 § 4 mom. om avdrag av statsunderstöd från driftskostnaderna tillämpas första gången när priserna per enhet för 2008 bestäms.

På finansiering som beviljats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
